

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre . . . . . 5 frt — kr.
 Hat hóra . . . . . 2 frt 50kr.
 Három hóra . . . . . 1 frt 25 kr.
 Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.
 Egyes számok 12 kr-ával kaphatók a kiadóhivatalban.

BARSA.

H I R D E T É S E K

Négyhasábos petit-sor egyszeri közlésért 7 kr.
 kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. fizetendő.
 Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 krajczár.

A nyilttérben:

minden négyhasábos garmond sor díja 15 kr.
 Velünk összekötötésben levő hirdető-irodák, előfizetők, vagy a gyakori hirdetőik tetemes díj kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.
 Kéziratok vissza nem adatnak.
 FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer.
 — vasárnap reggel. —

A hirdetőket, előfizetéseket s a reklamációkat a kiadóhivatalba (Takarék- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.
 A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

A „**BARSA**” XIX. évfolyamára.

Lapunk mult számával kezdtük meg pályafutásának XIX.ik évét. — A ki ismeri a vidéki lapirodalom nehézségeit és szinte leküzdhetetlennek látszó akadályait, igazat fog adni nekünk, ha önérzettel tekintünk vissza eddigi működésünkre. Tettünk, a mennyit tehattunk. Első sorban is városi és megyei érdekeink gondozása lebegett szemünk előtt, s jeles munkatársaink és a nagyközönség szíves támogatásával ez irányban fejtettük ki működésünket, mindazonáltal gondosan kerülve annak lehetőségét, hogy lapunk magán, avagy párt érdek szolgájává fajulhasson. Ez alapon ajánjuk lapunkat továbbra is a nagy közönség szíves jó indulatába. A multban elért eredmény leendő a jövő reménye, mely ezután is lapunk változatlan irányát jelenti.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . . 5 frt. — kr.
 Fel évre . . . . . 2 frt. 50 kr.
 Negyedévre . . . . . 1 frt. 25 kr.

Hivatalos közlemény.

31. sz. 1899.

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy a kölcsonnel terhelt ház és földtulajdonosoknak az 1883. XLVI. t.-cz. 13. §-a által az a kedvezmény adatott, hogy a föld és házbirtoknak általános jövedelmi pótdókjából levonandó az illető tulajdonost bekebelezés által is terhelő kölcson után az adóévet megelőző év végéig tényleg le nem rovtott tőke maradék egy évi kamatainak 10 százaléka a kiszámításnál figyelembe vétetik.

Az érdekeltek ezennel figyelmeztetnek, hogy a vallomás a folyó év s hó 1-től 31-ig a városi adóhivatalnál adandók be.

A folyó évi február hó 1-től 15-ig pedig a vallomások már csak igazolási kérvény útján fognak figyelembe vétetni, ha hitelt érdemlően igazolhatók a késedelem.

Kelt Léván, 1899. évi január hó 4-én.
 Tuschnay János, Juhász László,
 aljegyző. v. pénztáros.

TÁRCSA.

Heinrich Ferencz.

(1824—1899.)

Szegény jó öreg barátunk, tehát már te is elköltöztél oda, a honnan nincs visszatérés, a hova mindnyájan követni fogunk s a hol a te jó baráti sziveddel bizonyára örvendve fogsz fogadni bennünket, a mint majd sorrend szerint berukkolunk az örök bíró elé számot adandó földi sáfárkodásunkról.

A te számadásod bizonyára könnyű lesz odafenn, mert hiszen te igaz voltál és meg vagy irva, hogy az igazaké a mennyeknek országa. — Te igaz voltál és becsületes, arany szívvvel és kristály jellemmel, a kit mindenki szeretett és a ki viszont szeretted mindazokat, a kik egyenes szívvvel, őszinte bizalommal közeledtek te hozzád.

Napokon keresztül szorongva lestük a híreket betegséged lefolyása felől, és megkönnyebbült lelkünk, ha a hir biztató és reményt nyújtó vala — s viszont néma bánattal fogadtuk azt, ha azokból a remény sugára előbukkanni nem akart.

Mintha sejtetted volna végzeted, a midőn csak a közelhetekben ünnepelt nénapod alkalmából jóslatszerűen jelentetted ki téged üdvözölő barátaid előtt, miként ez neked utolsó nénapod és a midőn a szomorú kórágony hogyléted felől kérdezősködő rokonodnak, talán már félig öntudatlanul azt mondtad — „megyek haza.”

Igen, te elmentél haza, az igazi hazába, égleges, örökké való otthonodba, a hova

Farsang.

Visszatekintve csak husz évvel is, sajnálattal kell konstatálnunk, hogy a mi társadalmi életünk üres fogalom, pusztá tengődés. A farsang első vasárnapján szinte fanyar gondolatok lepik meg agyunkat, látván azt, hogy nem élünk immár, csak léteünk.

Valakitől azt hallottuk, hogy az általános elszegényedésben kell keresnünk társas életünk blazirtságának okait. Hát ebben is lehet valami. Az tény, hogy a családok háztartásában mindig több a tartozás, mint a bevétel. Az ingadozó egyensúly folytonosan Damokles kardjaként lebeg egyes családok felett. Azonban mi nem annak tulajdonítjuk ezt az évek sora óta tartó apathiát, hanem igenis a társadalmi érintkezés hiányának.

Nem kell messziről példát keresnünk, Elég ha betekintünk a város első egyesületébe, a kaszinóba, a melynek vezetni kellene az egész társadalmat. S mit látunk, hogy ott sincs társadalmi élet. A megszokott kártyapartnereken kívül alig látunk tagokat. Azokról a régi kaszinói estélyekről ma már csak úgy beszélünk, mintha fele se lett volna igaz.

Most a farsang idején azonban a figyelmes szemlélő a legvalószínűbb, a leghivebb képet alkothat magának erről a társadalomról. Mintha valami pókháló borítaná a kedélyeket, bizalmatlan és visszavonult mindenki. Még a kiben volna kedv és tehetség, azt is bizonyos lidércnyomás környezi, melytől nem tud szabadulni.

Bálokra, táncestélyekre nem is gondolunk. Mert hát abban még inkább feltaláljuk minden hibáink s félszagségünk tükörét. Nálunk mulatság ritkán sikerül s ezért lassanként el is marad valamennyi. Nem mintha kizárólag a pénzhány okozná, hanem inkább a kedélyek és fejek üressége.

tiszta lelked jobban is fog boillen, mint e salakkal telt bünfészekbe, melyet földnek nevezünk, s a melyet a magasabb gondviselés az emberiségnek időleges otthonául rendelt.

Pedig te szerettel élni és tudtál örvendeni földi életednek is; jó barátok, kedves rokonok, szerető hitves, mind kérve kérték az Egek urát életed meghosszabbításáért és te magad is sóhajtva emlitted gyógykezelő orvosaid előtt, hogy mennyire szeretnél még csak két három évet is — élni!

Sem a te, sem a mi óhajításunk nem teljesedett, befejezted pályafutásodat, mened kellett a hova hívtak, — „haza.”

Nyugodt lélekkel, tiszta öntudattal indulhattál a nagy utra, azért nem is féltél a haláltól.

Ugy is mint ember és úgy is mint tisztviselő mintaszerűen töltötted be hivatásod; — egyenes jellemed s ritka becsületeséged által mindnyájunk becsülését és tiszteletét bírva, szeplőtelen hirneved hátrahagyásával költöztél el a jobb hazába.

Három évtizeden keresztül egy virágzó nagy pénztézet milliókra terjedő vagyonát bizta gondjaidra és te e bizalom, mely soha vissza nem éltél, — büszkeséggel töltött el a nyilvánuló bizalommal téged a pénztézet egyik oszlopos tagjává emelt.

Mert a takarékpénztár oszlopos tagjául tekintetted te magadat és valóban az is voltál és sok viz fog lefolyni a Percz vizén, míg a nagy közönség hozzáfog szokni ahhoz, hogy miként képzelje el a lévai takarékpénztárt Heinrich bácsi nélkül.

Az, hogy, s ezt különösen hölgyeink rovására vagyunk kénytelenek irni, némelyek a bálteremben hiuságuk legyezetésével egész udvart csinálnak maguk körül, a honnan kirekesztve a vendégek nagyobb része, a honnan modern affektálással lenéznek mindenkit s azt hiszik, hogy nekik minden szabad. Mig a többiek szinte restelkednek szerénységük miatt, s ezért meg is fogadják, hogy többé abban a mulatságban, hol amazok is megjelennek, részt nem vesznek.

Igen sokszor elárulja még ez a társas élet az ő kiskorúságát. Pedig Léván ma több az intelligencia, mint volt husz év előtt, vagyomban is sok számottevő család lakik és mégis a társas életünk azon a fokon sem áll, a melyiken akár melyik kisközségé, hol legalább egyszer-mászor összejönnek az ismerős családok, barátságos estén beszélgetni. Hanem ott persze nincs affektáció, nincs lenézés, nincs ostoba, üres fejre valló hiuság, hanem annál több kedélyesség, magyaros jóbarátság.

Sivár képét fogja adni az ideai farsang is a mi társas életünknek. Hasztalan fogja hangolni ezt a megereszkedett idegeket valaki jókedvre disszonáns hangot fog az adni még jó ideig.

Hanem talán az, a mi nem sikerül egyesekeknek, sikerülni fog talán egy csoportnak. Talán a kaszinó (az új sport egylettől vártuk ezt) maga volna leginkább hivatva társadalmi életünk alapos renoválására, már csak azért is, mert benne összes intelligenciánk találkozik. Hanem persze előbb önmagán kell először a renoválás munkáját megkezdeni; több életet, gyakoribb szellemi érintkezést kell teremteni azokban a termekben, akkor talán az abból kisugárzó vidámság felfogja melegeníteni azt a jéggé fagyott társadalmi életet is, s akkor nem lesz oly üres a farsangi naptár, mint az idén.

Szinte közmondásszerű volt azon szivósság, melylyel szolgálataid ezen pénztézetnek szentelted; életed minden percze, valamennyi gondolatid ide őszpontosultak még álmaidban is és utolsó betegséged lázrohama között sem érdekelt más, csak a takarékpénztár és az „assignatiók.”

Igen, az assignatiók között voltál te otthon, ezek között érezted magadat jól, ezek villanyozták föl már lankadó erődöt és te azokat mind-mind pontosan és hűségesen bevezetted a könyveidbe az utolsóig.

Egész az utolsó assignatióig, mely aztán utlevél gyanánt szolgált neked a tulvilágra.

Harminczkét éven keresztül görccsösen tartottad markaidban a kassza kulcsait, azokat soha ki nem bocsátva még rövid szünetidőre sem, mely alatt pihenni és új erőt gyűjteni mentél volna.

Mintha azt hitted volna, hogy ezek a kulcsok csak nálad vannak biztonságban, kezeidben vannak a legjobb helyen s azokat abból kibocsátani visszaélés volna a bizalommal.

Te még a régi világ pénztárosai közül voltál, a kik előtt a hűtlenség fogalma ismeretlen vala s a ki ellenőrzés nélkül is ép úgy kezelted volna a milliókat, a mint tevé, hűséggel és becsületesen.

Családod körében a fesztelen patriarchális jókedvűségnek voltál kedvelője, azon hagyományos szokásoknak hódolva, melyek a régiéktől maradtak reánk s egyszerűségükönél fogva bírnak vonzerővel. — Mint

Az ember küzdése az éghajlattal.

— Irta: HANUSZ ISTVÁN. —

A memphisiehez hasonló módon garázdálkodott a sárgaláz 1878-ban Granadában, mely városka addig alig volt ismeretes; de hirre kapott a new-yorki lapok útján, melyek a járvány borzalmasságait élénk színekkel festették, de talán mégis halaványabban a valónál. Nem volt elég maga a baj, a vesztét előre látó lakosság a féke vesztett állatiasság fertőjébe merült, fölülkerekedett az erőszakoskodás, mértékletlenség, erkölcsatlenség és mind csak a járvány javára dolgozott, éppen úgy mint valaha a peloponneszi háboru idején, mikor Athenae népe kétségbeesett lelkén a fatalizmus uralkodott és fejét, józan értelmét vesztette mindenki.

New-Orleans néger város részében a sok szenny és piszok között van a sárgaláz miazmáinak költő telepe; az ott terülő mocsárok bűzhűdő fölülete és a közel régi temetők bocsátják azokat a lég szárnyán utnak, olyan temetők, hol az orvosrendőrileg megállapított sirmélyeséget a hatóság nem ellenőrzi, úgy hogy a hullaszag telültig nehezíti el a beszívni való léget s a hullák burkolatlanul várakoznak az égető nap hevének erjesztő hatása alatt az elföldelésre. A nyirkos sirdombokat legyek ezrei lepik. Mind e bajokon a sűrűn változó helyi hatóság nem segít, mert alighogy a város ügyeit kezébe veszi, csakhamar az utána következő ujoncz hatóságnak kénytelen átengedni, mert a korlátlan nagy szabadság s a közönség éretlen arra, hogy a rend igáját önjava érdekében elviselje. Ugy volt legalább akkor, hogy a mult évtiz elején Hesse-Wartegg ott járt s egész külön fejezetet szánt a Yallow sack (sárgaláz) leírásának „Mississippi-Fahrt 1881.” című könyve 63—75. lapján, melynek érdekes adatait fölhasználatlan hagyta itt.

Jellemző vonás Középamerikában, hogy ott a malaria láznak nem gyógyítója a hegyvidékbe való menekvés; a ki a nyavalya csiráit lenn a tengerparton, vagy a folyók mentét kísérő mocsárok mellékén már márgába szedte, elhurcolja szervezetében a bajt

házigazda udvarias, előzékeny és barátságos, a kinek legfőbb törekvése, hogy vendégei jól érezzék magukat házi tűzhelyénél.

Birtál fogékonysággal az egészes humor és jovialitás irányában is, azért szívesen vettél részt a társas összejöveteleken és ekkor szeretted hódolni a toasztirozás iránti gyengéségednek és nem vetted zokon a türelmetlenkedő ifjabb nemzedéktől, ha szakadozott mondataid közben belekiabált és zavarba hozni iparkodott, — te azért továbbra is szerető apja maradtál „rakoncziatlankodó gyermekeidnek.”

Könyvelt szemekkel állunk meg a sirhant fölött, mely immár örökre elzár bennünket te töled és téged mitőlünk, a jó embert, a barátot, a derék tisztviselőt a naivságig egyszerű, nagy szívű jóakarót, a ki ha jót nem tehetett, rosszat el nem követett senki irányában sem.

Emléked élni fog körünkben, míg szivünk dobogni meg nem szünik és szeretettel gondolunk te reád életünk véglegelhetéig.

Nyugodjál békében te elköltöztél jó öreg barátunk!

Heinrich Ferencz.

1824—1898.

Előtől tőlünk, s szálltál a túli világba! . . .
 Tiszta baráti köröd nélkülél árva leve.
 Munkás életednek szeretet volt öre s' vezére;
 Csillagként ragyogott házi köröd kebelén.
 Oltár volt a te házad; áldozta itt a barátság;
 „Mint önnön magadat” társaidat szeretéd . . .
 Hát, mért távoztál tőlünk! . . . ugy-e égbe menél, hogy
 Menynek az áldását kérjed a földre reánk!

Faragó.

az a magas fekvésű szanatoriumokba is, legfőkébb talán megenyhíti vele magát annak a lefolyását. Az 1500 méteres magaslatokon nincs már láz, van azonban vérhas, mely még 2000 m. magason is végzetes lefolyású, mert a testet lassanként egészen kimeríti és erős táplálékkal sem jöhet magához a beteg, nem bírja azt a szervezete haszonra fordítani és így egész ellenálló képessége tönkre megy.

Egészséges gyarmat ellenben a brittek Tabago-ja a nyugotindiai szigetek között, kivált a tüdőbeteg és köszvényeseknek; az utóbbi 16 év alatt alig rugott 250-re ott a halandósági létszám 1000 lélek után. Cubának is rosszabb a hire, mint érdemi, hol az oda rendelt 180000 fönyi katonaságból 15 hónap alatt nem halt el több 3-5%-nál.

Legveszélyesebb a sárgaláz Braziliában, Guayanában és Venezuelában a Maracaibo tölig, hol egész éven át állandó nyavalya és 6-8 heti időközökben lép fel aratást végezni az ember anyagban. A magára ügyelni tudó európai hamar kihaveri az első rohamot, ha helyes gyógykezelés alá kerül, de a visszaesés halálos következményű. Sőt Brazília keleti partján megtámadja a kórvész az európai hajósnepet is, ellene csak a legkegyetlenebbül végrehajtott vesztégyár, elkülönítés segít.

Érdekesen, de nem keserűség nélkül írja le Balázs Gábor „Utazásom Délamerikába 1876.” című könyve 97-113. lapján, mennyi szekaturát kellett heteken át kiállniok és végig szenvedniök, míg Buenos Ayres kikötőjébe bebocsátást nyertek, holott nem volt a hajón ragályos beteg, de nem hisznek senkinek. És talán nem ok nélkül; hiszen Rio de Janeiroban is 1892. áprilisban naponta 180-200 embert sodort el a sárgaláz, — ennyit hirdetett a hivatalos statisztika, de a valóság ijesztőbb volt. A tengerpartoktól befelé csak 1886-ban nyomult a sárgaláz, mikor Caracas várost is fölkereste, de átkelt ekkor a Kordillerák magas hágóin is.

Kolumbia köztársaságából írja Bánó Jenő, hogy utitársai közül az európai nők kénytelenek voltak derékfűzőjüket a nagy hőségben letenni és semmivel sem gátat vetni különben erős fékezéshoz szoktatott kebleiknek, mert belátták, hogy azok ott teljes szabadságot követelnek, — szerencsétlen nő is az, ki a forróvíz alatt is rabja akar maradni kiuságának, holott csak a negligé az, mely a nagy hőségben a szélhűdésből származó rögtön halál veszedelmétől megmenti, kivált ha gőzhajón utazik, a mely maga is fűt. Nagyon veszedelmes európai embernek a tartózkodás francia Guayanában is, hol a tropikus növényzet oly sűrű, hogy rajta napsugár át nem hatolhat; azért beszélnek

ott „zöld sötétség”-ről, hol megöli a fehér bőrt a láz.

(Folyt. köv.)

Az angol katolikus szociális unió hölgyei.*

Írta: Dr. Nagyiványi Fekete Gyula.

Vaughan westminsteri bíboros érsek 1894-iki jeles allokucziójában következőleg okolta meg a katolikus szociális unió alapításának szükségességét. Abban az időben, amikor a munkásnépesség még vidéken lakott, a gazdagabb osztályok közvetlen érintkezésben állottak a munkásokkal és szegényekkel s így személyes tapasztalatból ismerték a szegények szükségleteit és bajait. E szép viszonyt megszüntette a munkásosztályoknak nagyobb városokba való vándorlása. A mai Londonban a gazdagok a nyugati, a szegény munkások meg a keleti részben élnek s oly fal választja el őket egymástól, hogy a gazdagoknak fogalmuk sincs a szegények nyomoru otthonáról, kétségbeejtő állapotáról, rosszul táplált és rongyokba öltözött gyermekeiről. Ez a nyomoru állapot megtöri a szenvedők akaraterejét, innét van, hogy tömegesen térnek az erkölcsi-letlenség, a vallástalanság és a bűn útjára.

Ehez járul még a szociális, kommunista és atheista rombolás, akiknek vezetői a mohón érdeklődő százazreknek azt hirdetik, hogy a vallás tanait a gazdagok eszelték ki a szegények rabságban tartása végett, hogy Isten és a jövő élet hiu ábránd, a föld, a tőke a nép tulajdona, senkinek sincs egyéni tulajdonhoz joga, a mai társadalmi rendet minden eszközzel meg kell semmisíteni.

E faktorok megölték a jogtisztelést, a vallásos érzelmeket és elmozdították az osztálygyűlölséget. Azonban a gazdagok szivtelensége, lenézése és elkülönzése is táplálta a forradalmi szellemet.

Legnagyobb veszedelem fenyegeti azonban a 14-21 év közt levő ifjúságot — mondja Vaughan. E korbéli elhagyván az iskolát s a családi tűzhelyet, a nagy város csábjainak esnek áldozatul. Az ifjúságnak leginkább van szüksége barátokra és tanácsadókra, kik kellemes órákat szereznek neki és a mellett művelik értelmi képességét.

Az érsek felhívása fényes sikert eredményezett, mert csakhamar életet nyert a katolikus szociális unió, melynek szervezeténél fogva vezető lelke maga az érsek s oldalán az általa kijelölt tagokból álló központi tanács működik. Az eszme elragadta az előkelő hölgyeket és férfiakat, kik tömegesen ajánlották fel támogatásukat. A jótékony gyakorlatása egyébként a nő természetes hivatása.

Kérdés már most, mily feladatot tűzött maga elé ez unió és mily eszközökkel valósítja meg feladatát?

Alapelve ez: Az Unió nem alamizsnászkodó, de, oly egyesület, melynek hivatása a nép társadalmi, erkölcsi anyagi helyzetét

*) Lapunk régi, kiváló munkatársának a napi lapok hasábjain is feltűnő tanulmányra olvasóink figyelmét felhívjuk. — Szerk.

Miként kell a kisiparosnak az üzletét berendezni?*)

A mai est alkalmából, azon kitüntetés ért, hogy a lévai iparosok felkérték, miszerint a programot egy felolvasással gyarapítsam.

Első meglepetésemben készséggel vállalkoztam erre, s csak később ocsudtam fel e meglepetésből a már adott ígért után s azon gondolkodtam, hogy én vagyok-e én?

En, és felolvasó az iparos körben? ez ugy hangzik össze, mint a csizmadia és a harangöntés. — Mert miről is tarthatnék én felolvasást? A politikáról?

Ez háládatos tárgy volna, mert ezt megérti a csizmadia is, már t. i. a politikai csizmadia, így hát körülbelül én is konyithatnék valamit hozzá.

Ámde politikáról állásomnál fogva, meg talán a kör alapszabályainál fogva is nem olvashatok fel; — de főképen nem is volna tanácsos, mert a különböző pártokat e helyütt annyira össze különböztethetném, hogy ott végződnek az éjszaka, ahol kezdődik, s én oda kerülnék, a honnan jöttem, vagyis kívülre.

Tárgyaljak tehát saját szakom szerinti jogeseteket? mondjam el miből a tárgyalás? egyezés? ítélet? fellebbezés? stb. Ez bizonyára nem érdekelné az iparosokat, mert hiszem, hogy a mai est alkalmából sokkal érdekesebb jogesetek fognak felmerülni. — Gondoljunk csak arra, hogy hány ifju pár fogja tárgyalni ma a legérdekesebb jogeseteket, a házasságot? Hány egyezés jön létre ma, a fiatal párok között, amit esetleg megapellál a mama — a papához,

*) Csébi Pogány Virgil felolvasása a lévai iparos olvasókör 1896. decz. 26-ki estélyén.

aki azt azután végleg eldönti, vagy megfordítva, mi talán gyakoribb eset, hogy a papa apellál a mamához, s azé az utolsó szó.

Akár hogy is kerülgetem, mint a macska a forró kását, az én tárgyat, még is nekem ipari tárgyról lehet és kell beszélnem, ha már elbiztam magamat és vállalkoztam itt e tisztelt iparos körben felolvasást tartani.

Tárgyul választom tehát azt, milyen előfeltételek kellene ahhoz, hogy egy kis iparos jövőjét megalapítsa és kitartsa a versenyt a gyári iparral?

A legelső feltétel az, amit egy nagy államférfi, még egy sikeres háboru elő feltételeül is kitűzött; nem hadvezért, s nem nem katonát, hanem első sorban a pénzt megjelölő fő feltételeül, én is tehát a legelső feltételnek tartom azt, hogy az iparos, ha üzletét megkezdi, pénzzel rendelkezék. — Sokan lesznek ugyan, akik azt állítják, hogy a háboruhoz nem pénz kell, s a mindennapi életben elég ehhez egy feleség; sokan lesznek, akik az fogják mondani, hogy az ipar megkezdéséhez nem a legfőbb feltétel a pénz, ámde én erre csak azt mondom, amit egy többszörösen végrehajtást szenvedett kereskedőnek is mondtam, aki azt vitatta előttem, hogy neki a végrehajtás nem árt, mert ő a pénzt előnyösebben forgatja addig, amíg árverésre kerülne nála a sor, hogy addig forgatja pénzt ilyen előnyösen, míg egyszer kiforgatja magát belőle egészen, — s ez megis történt.

Feltétlenül pénz kell tehát az üzlethez, de hát hol kapni azt? Ezt már én nem tudom, mondják meg azok, a kik a pénzt csinálják, vagy milliokat tudnak össze gyűjteni; ámde lesznek utmutatással, a midőn azt mondom, hogy ne tőrekedjék senki

nek emelése az által, hogy az ifjakat önbecszeret, józan életmódra, önbizalomra és jellemre szoktatja, a fiatal lányokból jó katolikus asszonyokat és anyákat nevel. Az angolok helyes uton járnak, amidőn az összes társadalmi osztályok egyesítésén fáradozva, első sorban a gyermekekre fordítják figyelmüket, mert a gyermek nélkül nehéz a közlekedés, általa pedig igen könnyű.

A nyomorban élő és műveletlen szegény nem értheti meg, sőt gyanus szemmel nézi az előkelő férfiak és elegáns hölgynek személye iránt való érdeklődését. Ámde miután a gyermekkor különös varázst gyakorol a proletárra is, aki nemcsak a saját, de mások gyermekét is szereti, azt tehát már könnyen megérti, mért érdeklődik az ő gyermeke iránt a gazdag és előkelő, akit eddig csak gyűlölni tanult. Az osztálygyűlölet meghátrál a gyermek szeretete elől. A gyermek pedig még kevésbé vedekezik a jóság ellen, egy tekintet, egy szó meghódítja, a cirógatást szereti s ime a vad madár csakhamar csipkedni kezűnk s válnonk alszik el. Az időseknél elkéstünk a neveléssel, ellenben a gyermek kíváncsisága, bizalma, cselekvő tehetőségének ereje és utánzásai emlékező lehetővé teszik azt, hogy mindazt megtanulja.

Első sorban tehát az elhagyott ifjúsággal kell foglalkozni. Nálunk is az a baj, hogy az iskola hosszu szünidejével, az ünnepekkel és szabad napokkal az évnek felét elalulja. A tanítás pedig akkor veszi kezdetét, mikor a munkásnépesség már a műhelyben van, és végződik, mielőtt a szülő hazatérne. Naponta vannak órák, hetenkint napok, évenként hónapok, mikor a szegény munkás gyermeke csak az utcán talál menedéket. De ha otthon is vannak a szülők, az elkedvetlenedett apa vagy anya hogyan foglalkozzék a tulzsufolt hitvány lakásban gyermekeivel? Kell tehát mindenütt, de különösen nálunk oly menedék helyekről gondoskodni, melyekben a 14-21 éves fiúk és lányok kedves otthon találjanak.

Az angol katolikus unió gondoskodott ily otthonról az által, hogy veszeletet pontokon klubokat szervezett. A klub alapítása pedig igen egyszerű. A kerület lelkésze lelkívén a központi tanácsot, ez kirendeli az elnököt, gondoskodik munkásokról, és helyiségek berendezéséről stb. Ha a főmunkás (elnök) kirendeitett, ez szervez 3 vagy 4 tagból álló helyi tanácsot, mely nyomban megkezdte működését. A „munkások (workers) oly hölgyek és férfiak, akik lelkészednek az ügy iránt, szükséges kepeitessel bírnak és kötelezik magukat hetenkint két vagy három este ket órát szentelni a klubnak, mely a szükségesnek megfelelően berendezett helyiségekkel bír. De munkások az ügybarátok is, akik személyes szolgálatot teljesíteni képesek nem léven, a tetemes kiadások fedezésére anyagi áldozatot hoznak.

A tagok (members) a fiatalságból soroztatnak, tudniillik 13-21 éves katolikus fiúk és lányok választható tagok. A néptanító kötelessége az iskolát elhagyók névjegyzékét közölni a klub elnökével, aki bizonyos számú vadász-t és halász-t (hunters and fishers) rendel ki avégből, hogy behozzák a klubba azokat, akik megvalaszt-

időnek előtte, amikor még ki sem nőtt a bajusza, önálló iparossá válni, hanem gyűjtőn egy ideig tapasztalatokat, kerülje el a korai házasságot, s a nagy családot s főképen, ha sem szüleitől, sem házasság útján pénzhez nem jutott; gyűjtőn egy kis pénzt magának, az üzlet megnyitásához. — Valaki erre egy rossz viccet is csinálhatna, s mondhatná a fenti hasonlatból kifolyólag, hogy én is járásbíró lettem, mielőtt kinőtt a bajuszom, de én megelőzőm azt a rossz viccet azzal, hogy megis bántam már sokszor, hogy erre a rossz mesterségre adtam magamat.

Hogy valaki önálló ipar üzletet nyisson, nem késő, ha a harminczas kort elérte, s eleget tett már addig katonai kötelezettségének, jöhetett, mehetett eleget, a világban látott és tapasztalt, mesterségét jól megtanulhatta és szellemi és szakerejét teljesen kiművelhette, s ha attól az időtől kezdve, amikor már keresménye van, csak egy-két forintot is tett havonként a postatakarékpénztárba, ugy bizonyára számítható 8-10 év lefolyása alatt néhány száz frtra megnőtt tőkéséket gyűjthet össze magának, amelylyel üzletét jól berendezheti és némi várakozással lehet megrendelőinek. — A pénz megtakarításra különben legalkalmasabb volna egy olyan intézmény és pedig általános intézmény, hogy már a munkaadó iparos gazda volna köteles a keresmény egy bizonyos részét az iparos segéd javára elhelyezni, mondjuk minden városban és körben létesítendő iparos egyleti pénztárnál.

Egy másik főfeltétel, mely már jelezve is lett fentebb, hogy az iparos mesterségét jól begyakorolja, ne álljon meg teszem azt a csizmadia a foltozásnál, hanem iparkod-

hatók és leginkább elhagyott állapotban vannak.

Csupán Londonban ma már 15 ily katolikus klub működik, a társadalom előkelő hölgyei közül 300 sorakozott a zászló alá, melyet a lelkes és ügybuzgó Newcastle Henrietta hercegnő tart kezében, aki egy szerszind főmunkásnéje (headworker) a Tower-Hill leányklubnak. Ama 30,000 katolikus fiu és leány közül, kik veszedelmes elhagyottság áldozatai, még csak 2000 részesül ötalomban. Az állandó munkások táborakora 77 tagból áll. Maga a klubélet, mely a tagokra nézve esténként 7-10 óráig tart, igen érdekes és tanulságos. A klubok házaiban rendszerint két hölgy (vagy férfi) állandóan tartózkodik, a többi munkások csak látogatók. Miután pedig a működő személyzet folyton változik, minden hölgynek egy könyvecskét adnak, melybe napról-napra beírja a munkát, melyet végeztet, s eltávozásakor utódjának átadja a könyvecskét. Minden munkás a hét végén jelentést tesz a főmunkásnak, aki nem hagyja el a házat.

Minden adomány az intézet pénztárába jut, a közvetlen adakozás ki van zárva. A tagok e klubokban az idő egy részét vonzó, szellemes játékokkal, tánczozal s más szórakozásokkal töltik el. A munkát koronkint ének váltja fel, majd ismét érdekes és erkölcsnemesítő elbeszélésekkel, utazási elmenyekkel mulattatják a munkások a tagokat, akik örömmel hallgatják barataikat. Hatalmas termekben énekoltatás, testgyakorlat, rajz, metszés, mintázás, kosárkötés, gyorsírást, távirászat, varrás, szabászat, főzés s más munka gyakorlásával nyerik a tagok kiképzésüket.

Nagy sulyt helyeznek továbbá a vallásosság apolására, mire a vallástalanságban élő gyermekeknek oly nagy szükségük van. Lélekemelő megfigyelni e klubok hölgyeit, akik oly gyöngéd odaadással és szakmámmerttel apolják védenek értelmét és szivét. És ezek a durvaságban felnőtt gyermekek feltűnő hálával fizetnek jöltevoiknek gyöngedségükért.

A katolikus urnök és az angol hölgyek a szociális bajok orvosiasára igen nemes és igen gyakorlati példát adnak. Faradozásaik jutalma már megvan a sikerben. Az ifjúság a klubélet nemesítő hatása alatt távoitartja magát az erkölcsronió helyektől, egész valójában megváltozik, fölhang a durva hanggal, az erkölcsiellen társalgással, a durva szóásokkal, amelyekre az utca tantotta.

A szociális kérdés nemcsak a gyomor kérdése. Az ember lelkes állat, vannak szellemi szükségletei is, amelyeket épp ugy ki kell elégíteni, mint a gyomrát. A szociális probléma megoldására sok reményvel kecsegtető módnak ígérkezik a most ismeretett unió.

Különfélék.

Lapunk mult számával kezdtük meg XIX-ik évfolyamunkat. Előfizetést nyitunk a „Bars” tizenkilencedik évfolyamára. Tisztelettel kérjük ez alkalommal előfizetőinket, hogy előfizetéseik

jék mindenki ama üzletágnak, amelyben dolgozik, mindenféle gyártmányait kitanulni.

Ehhez is mint a penzgyűjtéshez tehát hosszabb tanulmány és gyakorlati idő kell. Azt mondja a közmondás, hogy kora házasság, késő bánat; — ezt a gyakorlati élet számtalanszor igazolja, azért, ha a korai házasság kedvező anyagi helyzetet terem is elő, tanácsos inkább elodázni a kedvező alkalmat, mint kitenni magát legtöbb esetben annak, hogy az élet és gyakorlat tapasztalatlanságot legtöbbször a korai és nagy családi gondokat, tegyük az egyik mérlegserpenyőbe, a másikba pedig a penzt. — Mert a gyakorlatlanság és élet tapasztalat hiánya, de főképen a tuczat gyerek, nincs annyi penz, amit le nem nyomna a mérlegben.

Az iparosnak, aki iparát élet forrásnak tekinti, ezen felül egyéb foglalkozásokat mellőznie kell, mert ez mindig amannak rovására megy; nem jó iparos az, aki egész nyáron a szőlőit kapálgatja, télen pedig a pinczejében kupázgat; nem jó iparos az, aki egész nyáron ludakkal vagy disznókkal geseftel, és üres óráiban a tarlókon kerülgeti ezeket az állatokat; nem jó iparos az, aki üzlete mellett hivaltal is vállal, mondjuk községi bíróságot, városi tanácsosságot, anyakönyvvezetést, és így tovább, mert a régi közmondás is azt tartja, hogy két urnak szolgálni nem lehet.

Különösen gondot kell fordítani végül az iparosnak arra, hogy a közönséget jól és pontosan szolgálja ki, rossz holmit eleget készítenek a gyárakban, s onnan azt elég olcsón kapjuk; az iparosnak tehát azt a közönséget kell kielégíteni, a melyik azt tartja, hogy olcsó husnak hig a leve, a ha

megújítása iránt e hét folyamán intézkedni sziveskedjenek, nehog — késelem miatt — a lap szétküldésében akadályok merüljenek fel.

Helyben az előfizetések eszközölésével e lap kihordója bizatik meg; vidéki előfizetőink részére pedig postautalványt mellékelünk.

Egy év. ref. templom mecenása. Manapság ritkaságszámba megy az, ha valaki önzetienül, csakis nemes szive sugallatát követve anyagi áldozatot hoz. A nagylelkű áldozatkésznek annál szebb példájáról tudósít nagy-sallói levelezőnk. V i d a János, nagy-sallói lakos, az ottani gazdák egyik legtekintélyesebb és legnépszerűbb tagja a legutóbb tartott egyházi ülésen önként ajánlotta, hogy a nagy-sallói ev. ref. templom részére a melyben most csak előéneklés után végzik a hitek ájtatosságukat a saját vagyonából egy 800—1000 frt értékű orgonát fog beszerezni. Az ottani lakosság körében nagy örömet keltett a nagylelkű ajánlat, melynek horderejét csak az képes méltányolni, ki a mai kor szűkkeblűségével és önzésével tisztában van.

Kinevezés. A király A n d r á s s y Sándor pozsonyi ítéltáblai bírót az aranyosmaróti törvényszék elnökévé nevezte ki. — A pénzügyminiszter M e z e y Károly lévai p. ü. s. titkárt a n.-becskerekéi kir. pénzügyigazgatósághoz titkárrá nevezte ki. A lévai pénzügyigazgatóság pedig B a r k ó c z y Barnabás nyiregyházi pénzügyi fogalmazót segédtitkárrá nevezte ki.

A koronaérték életbe léptetése — mint olvassuk — egy a múlt hét folyamán kibocsátott pénzügyminiszteri rendelet értelmében 1899. évi kezdettől közbe jött gátló körülmények miatt bizonytalan időre elnapoltatott.

Templomablás. Rendőrkapitány-ságunk az óhaji csendőrsparancsnokságtól tegnapelőtt a következő táviratot vette: F. hó 5-én este az óhaji templomot feltörték, az oltári szentséget és a ciboriumot ellopták, nyomozást kerünk. A rendőrség a nyomozást a legszélesebb irányban megindította az ismeretlen tettesek után.

Gyászhir. Kedden d. u. 3 órakor egy általános szüneti szeretett öreg ur hűt tetemeit kísérte a lévaiak osztatlan kegyelethez a temetőbe. Heinrich Ferencz a lévai takarékpénztár érdemudus pénztárnoka már régebben gyengélkedett, de hittük, hogy szívós életereje megmenti őt az elmulástól, midőn a súlyos betegség hirtelen ágyba döntötte az öreg urat s pár órai szenvedés után meghalt. A gázoló család és a lévai takarékpénztár igazgatósága külön-külön adtak ki jelentést a szomorú esetről ilyen képen: Ö z v. H e i n r i c h F e r e n c z n é szül. K o l e c s á n y i M á r i a, B e l l a n A d o l f n é szül. B á t h y H e i n r i c h M á r i a és férje B e l l a n A d o l f, valamint gyermekei L á s z l ó és S á n d o r szomorodott szívvel jelentik, hogy a szerető, gondos férj, apa és nagy-apa H e i n r i c h F e r e n c z a lévai takarékpénztár pénztárnoka 1899. január hó 1-én, rövid betegség és a halotti szentségek ájtatos felvétele után meghalt. A boldogult hűt tetemei 1899. évi január hó 2-án délután 4 órakor fogtak örök nyugalomra tétetni, az engesztelő szentmise-áldozat pedig

6-án reggel 8 órakor fog bemutatni a lévai plebánia templomban. Léva, 1899. január 1-én. Nyugodjék békében, áldás emlékére! — A lévai takarékpénztár részvénytársulat nevében fájdalommal jelenti az igazgatóság H e i n r i c h F e r e n c z urnak az intézet érdemudus pénztárnokának hű és buzgó szolgálatának 32-ik, életének 75-ik évében 1899. évi január hó 1-én történt gyászos elhunytát. Léva, 1899. évi január hó 1-én. Nyugodjék békében!

Adomány a Stefánia-árvaház-nak. A lévai nőegylet által 1897. február 1-én az Oroszlán fogadóban rendezett jelmű estély tiszta jövedelme 50 frt a legutóbb tartott nőegyleti választmányi ülésen egyhangu határozattal a Stefánia-árvaház céljaira adományoztatott és bevételezni rendeltetett. Ugyan ez alkalommal vételezték be özv. K i a b a l á n é 200 frtos adományát is, melyet a megboldogult végrendeletileg hagyott a Stefánia-árvaház-nak.

Személyi változások a járás-bíróságnál. A lévai kir. járásbíróság kezelő személyzetéből eltávozott: B i r ó János, D e m é n y E r n ő és R á c z I m r e; helyébe: V ö r ö s Lajos, B a l l a József és B a k s a y G y ö r g y vétetett fel, kik a hivatali esküt a múlt heten tették le.

Gazdasági előadás. B o d r o g h k ö z y Zoltán a lévai tanítóképző gazdasági szaktanára, a miniszterium által elrendelt gazdasági előadásainak sorozatát f. hó 8-án d. u. 1/2 órakor kezdi meg a városháza tanácstermében, melyre az érdeklődők figyelmét felhívjuk.

Gazdatánczestély a Festetich szobor javára. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület elhatározta, hogy a míg a Festetich szobor felállitva nincs, a szobor javára évenként gazdatánczestélyt rendez. A f. évi gazdatánczestély február hó 1-én Nyitran a Szarvas-szálló dísztermében a magyar-óvári gazdasági akadémia tanárai által Nyitran rendezendő felolvasások idejében fog megtartani. A kik tévedésből meghívót nem kapnának forduljanak a Nyitramegyei Gazdasági Egyesület titkárához.

Műdohány. A borygártának e s i r a l m a s a n z a r u l ó s z a z a d á b a n a d o h á n y é l v e z e t v o l t a z e g y e d ű l i, m e l y a f é r j i l e l k e t m e g n y u g v á s s a t t ö l t ö t t e e l. A n i k o t i n t e d d i g n e m h a m i s i t o t t a s e n k i, h a t r a f i k i n t é z m é n y e z o m a n c z á t k i s s é l e p a t t o g t a t t a i s h a n e m i s k a p t u k s z ű z e n, m i n t n a g y o b b p i p á j u e l e i n k: d e a k é m i a n e m r o t t o t t a e l e r e j e t, z a m a t j á t. F a j d a l o m e z a m e g u y u g v á s i s i n o g n i k e z d, m e r t m i n t a z a m e r i k a i u j s á g o k b a n o l v a s s u k, E f r o s K á r o l y n e w - y e r s e i l a k o s o l y a n y a g o t t a l á t t f e l, m e l y a d o h á n y t t ö k e l e t e s e n p o t o l j a s a m e l y n e k e l ő á l l i t á s a t i z s z e r t e o i c s ö b b, m i n t a t e r m e s z e t t d o h á n y é. E f r o s u r m á r k i i s v e t t e s z a b a d a l m á t ö r d ö n g ö s t a l á l m á n y a r a s i g y e l l e h e t ű n k r á k é s z ű l v e, h o g y n e m s o k á r a k á v e h á z a i n k m ű d o h á n y t t ű t t e l f o g n a k m e g t e l n i. N a g y o n k i v á n o t a l e n n e, h a E f r o s u r e g y p a r a l l e l t a l á l m á n y n a l: e g y m ű v i d ő v e l i s m e g a j á n d e k o z n á a k á v e h á z i p u b l i k u m o t.

Statisztika. A lefolyt 1898. évben történt halalozasokról a következő érdekes kimutatást vettük. Meghaltak Léva összesen 137-en. Ebből lévai lakos volt 135, vidéki 2. Vallás szerint: róm. kath. 90, ág. ev. 3, ev. ref. 28, izraelita: 16. Nem szerint:

74 férfi és 63 nő. Az összes halottak számában: 4 törvénytelen gyermek van. 2 öngyilkos lett. 3 baleset folytán mult ki, és 1 bűnténynek esett áldozatul.

Kövezetrongálók. Régi panasz, hogy vásár után a piacztér kövezete a sátorrudakkal és szögek leverése által annyira megrongáltatik, hogy az költségesebb tatarozást igényel. A rendőrkapitány e kövezetrongálást legszigorubbán tiltotta s a legutóbb tartott országos kirakodó vásár alkalmával ez ellen vétőket, körülbelül 15 iparost megbüntettet.

Iparos munkások adómentes-sége. Nagy horderejű adóreformról szól a pénzügyminiszter egyik újabb körrendelete, a melyet a következőkben ismertetünk: A pénzügyminiszter meghagyja a pénzügyigazgatóságoknak és adófelügyelőknek, hogy utasítsák, illetve hívják fel a munkások, adójának kivételére illetékes községi és városi közegeket, hogy a gyárakban és iparműhelyekben alkalmazott egyének az adóosztályokba való sorozásával szigoruan és kizárólag a következő elveket tartásuk szem előtt: A gyárakban és iparosok műhelyeiben alkalmazott egyének közül megadóztatandók: 1. a szakismerettel nem bíró szolgai minőségben cselekedők alkalmazott egyének (évi 1 frttal); 2. a szakismerettel bíró segédek és segéd és munkások ha 48 frtnál több havi-díjat nem huznak, vagy ha darabszámra dolgoznak (évi 3—5 frttal), ellenben a heti vagy tisztán napibér mellett atkalmazott munkások adómentesek. Mindazok a gyár és iparvállalati munkások, kik a törvényen alapuló eme taxatív felsorolás szerint az adóosztályok egyikébe sem sorolhatók, napszámosságoknak tekintendők és keresetük után adó alá nem vonhatók.

Előléptetés. L e s t y á n s z k y S á n d o r miniszteri osztály tanácsost, Hontvármegye volt alispánját, Ö felsége miniszteri tanácsossá nevezte ki.

Községi- és körorvosok érdeke. A m. kir. belügyminiszter a községi- és körorvosok látogatási díjainak megállapítása tárgyában egyik vármegyei törvényhatóság felterjesztésére a napokban kijelentette, hogy a községi- és körorvosok látogatási díjai vármegyei határozattal vagy szabályrendelettel nem állapíthatók meg s az esetleg fennálló ilyen szabályrendelet csak azokra nézve birhat érvénynyel, kik az ellen nem fellebeztek, vagy ezen szabályrendelet értelmében kiirt pályázat alapján foglalták el állásukat.

Gazdasági szakelőadások Nyit-rán. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége egyetértőleg a Nyitramegyei Gazdasági Egyesülettel február hó 1-én 2-án és 3-án Nyitran gazdasági előadást rendez. Mint előadók a magyar-óvári gazdasági akadémia tanárai közül Cselkó István, Cserháty Sándor, Heusch Árpád, dr. Kosutány Tamás és Ujhelyi Imre fognak szerepelni. Előadások fognak tartatni a gazdák legjobban érdeklő szakkérdésekről. Külön meghívók nem küldetnek szét, hanem ez uton hívja meg a Nyitramegyei Gazdasági Egyesület az összes érdeklődőket. Lakások a Nyitramegyei Gazdasági Egyesület titkára utján rendelhetők.

Vásári tolvajok. B e l u c h I m r e és K u g y e l a József csejki lakosok a f. hó 4-én megtartott országos vásár alkalmával C s e r n á k Mihály ar.-maróthi timár sátrából csizmatálpakat loptak, de mielőtt a loptott tárgyakkal eltűnhettek volna az arra cirikáló rendőrorjárat által letartóztatottak.

Vásár. Léva n a f. évi január 2-án megtartott baromvásárra felhajtott szarvasmarha 743 drb; ló: 1218 drb; sertés: 76 drb; összesen 2037 drb. Ezekből eladatott szarvasmarha 426 drb; ló: 151 drb; sertés 33 drb; összesen: 610 drb.

Szesztermelők gyűlése Nyitran. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület ez uton is felhívja a nyitra, bars-és trencsén-megyei mezőgazdasági szeszgyár tulajdonosokat, hogy a f. január hó 11-én szerdán d. e. 10 órakor Nyitran a városháza termében megtartandó gyűlésen megjelenni sziveskedjenek. A gyűlés tárgya a szeszkontingens hiánya miatt beállt váltásos helyzet megbeszélése és a teendő intézkedések megállapítása. A mely szesztermelők a 3 vármegyéből megjelenni nem fognak, azok érdekében az értekezlet cselekedni nem fog s ezek olyanokul fognak tekinteni, mint a kiknek a kontingens miatt semmiféle panaszuk nincs. A kiknek bajuk van, jelenjenek meg személyesen, mert levélbeli nyilatkozatok tudomásul nem vétetnek.

Léva december hónapban meghaltak. Szirmai András, élt 68 évet. Meszáros János, élt 53 évet. Jakubik Ernő, élt 2 évet. Laki János, élt 32 évet. Ö z v. V ö r ö s J á n o s n é, szül. G e r g e l y L i d i a, élt 81 évet. Kecskeméti Sándorné, szül. K u r u c z K a t a l i n, élt 48 évet. Krausz Lenke, élt 6 1/2 évet. Andruska József, élt 36 évet. Bodánszki Herman, élt 58 évet. Kovács István, élt 48 évet. Nyuli József, élt 90 évet.

Rövid hírek. — **Oszták-magyar olasz háboru.** Napoleon francia trónkövetelő újvi beszédében czélzást tett egy készülő olasz-oszták-magyar háborura. — **Ex-lex** Magyarországon most törvény nélkül és törvényen kívül folyik a kormányzás. Az adószedés be van szüntetve, nemsokára az ujonczállítással is ez történik.

A hálás Bismarck. Herbert gróf menyegzője alkalmából Sárkány Arnold, az Esterházy-féle cognacgyár vezérigazgatója

Bismarck herczégnek (kinek egy tanulmány-ut alkalmával néhány évvel ezelőtt bemutatott) legjobb cognacjából 12 palackkal küldött Kissingenbe rövid üdvözlő levél kíséretében, kérve azok szives elfogadását. A herczeg visszaemlékezett a figyelmes igazgatóra, kinek alábbi szavakban irt köszönetet Járzimból: „Tisztelt Uram! A szivélyes sorok kíséretében Kissingenbe küldött cognacot időközben megízleltem és oly kiváló minőségűnek találtam, mely növekvő korral a tökély színvonalán fog állani. — Kérem Önt, fogadjja kedves megemlékezéséért és szives soraiért meleg köszönetemet. v. Bismarck“ s. k. A vaskanczellár tehát, aki „vérrel vas-sal“ alapította meg Nagynémetországot, egy magyar iparvállalat vezetőjével szemben oly szeretetreméltó hangot használt, melynél udvariasabb, a legcsiszoltabb francziától sem tellett volna.

APRÓSÁGOK.
Rovatvezető: Z U H A N Y.
Ó v a t o s: Segítség! Segítség, kiált egy vízbe esett nő.
F i a t a l e m b e r: Szivesen, nagysám, de előre kijelentem, hogy nem veszem nőül.

Közönség köréből.
Köszönet-nyilvánítás.
Mindazon jóbarátainknak és ismerőseinknek, kik néh. Heinrich Ferencz temetésén részvételükkel mély fájdalomukat enyhíteni kegyesek voltak, ez uton is hálás köszönetünket nyilvánítjuk.
Léva, 1899. jan. 5.
A gázoló család.

Selyem damaszt 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként, — valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem 45 krtól 14** frt 65 krig méterenként, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát fogyasztóknak postabér és vámmentesen valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek, HENNEBERG G. selyemgyárai** (cs. és k. udvari szállító) Zürichben. — Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. —

Lévai piacziárak.
Rovatvezető; Kónya József rendőrkapitány.
Buza: m.-mászánként 9 frt 30 kr., 9 frt. 50 Kétszeres 7 frt 60 kr. 7 frt 80 kr. — Rozs 7 frt 70 kr. 7 frt 90 kr. Arpa 6 frt 20 6 frt 80 kr. Kukoricza 4 frt 80 kr 5 frt 20 kr. Bab 6 frt — kr. 6 frt 40 kr. Zab 6 frt — kr 6 frt 20 kr. — Lencse 7 frt — kr. 7 frt 20 kr Kőles 4 frt — kr. 4 frt 50 kr.

Nyilttér.
I.
Tisztelettel kérem azon adóköteles feleket, akiknek megadózott borkészletük van, hogy annak mennyiségét a volt bérlőséggel megejtendő elszámolás végett irodámban bejeleníteni sziveskedjenek.
Kelt Léva, 1899. január hó 7.
Führer László.
II.

18149. 1898. sz.
Pályázati hirdetmény.
Barvármegye törvényhatóságánál üresedésbe jött, évi 400 frt fizetés és a kezelésére bizott közut hossza arányában megállapított s évenként mintegy 150 frtot tevő utazási általánnyal javadalmazott **oszlányi utbiztos** állásra a vármegye főispánjának megbízása folytán ezennel pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni kívánókat, hogy a kellő okmányokkal felszerelt kérvényüket K a z y János főispán ur ömeltóságához címelve **1899. évi január hó 31-ig** bezárolag nyujtsák be.
Ar.-Maróthon, 1898. decz. hó 18-án.
Simonyi Béla,
alispán.

III.
Árverési hirdetmény.
Az aranyos-maróthi kir. törvényszék, mint csödbbíróság 1899. évi 5. szám alatt hozott határozatával vagyonbukott Laufer Márk volt oszlányi vegyeskereskedő csödtömegéhez tartozó összes ingóságoknak u. m.; főszer, rőfős és vasáru stbnek a helyszínen Oszlány községben nyilvános árverésen leendő eladását elrendelte, ennek foganatosítására 1899. évi január hó 17. és következő napjainak mindenkor d. e. 9 óráját tűzöm ki, mely időben ezen ingóságok készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek eladatnak.
Ar.-Maróth, 1899. évi január hó 5-én.
Vinoze Gyula
tömeggondnok.

jobban is fizet meg valamit, azt akarja, hogy az ár után határozottan jobb is legyen. A pontosság sok iparosnak nem erénye, már pedig semmi sincs boszantóbb, mint ha újabb és újabb terminusokkal biztatja az iparos a megrendelőt, a mint röviden ugy szokás kifejezni, hogy orránál fogva vezetik az embert. A legtöbb embernek alaptermészeté az, hogy a dolgait a végső időre halasztja, s különösen, ha ez még fizetéssel is jár, mert csak igazság az, hogy fizetni senki sem szeret. Innen van, hogy sok ember csak azért vásárol gyári holmit, mert röktön van szüksége reá, sok pedig azért, mert nem bizik benne, hogy az iparos egy bizonyos terminusra a megrendelésnek eleget tesz. — Bocsánatot kérek ezek után, ha kissé goromba voltam s talán megharagudtak reám; azok a hajadonok, akiknek fiatal kérők vannak, feltéve, hogy az én felolvasásom gondolkosóba ejtené őket; vagy bocsánatot kérek azoktól, akik jobban szeretnek a szállóban, ugy mellékesen a pinczében tartózkodni, mint a műhelyben; bocsánatot kérek azoktól, akik azt tartják, hogy az a mienk, amit lenyelünk, a megtakarított pénz pedig esetleg nevető örökösöknek is juthat; — és bocsánatot kérek minczenkitől, akit megbántottam, szolgáljon egyik melegségemre az, hogy minek adtak harangot önteni csizmadiának, a másik melegségem pedig az, hogy mint már e szokás, marad mind az a régiben, és felolvasásom nem fog ártani sem egy házasságnak, sem egy korcsmárosnak, de még egy kákai szállónek sem.

Estharangszó . . . .
Estharangszó zúgó hangja
Ide csendül hozzám:
Ha az Isten meghallgatna

*Én is imádkoznám . . .
Régen én is elrebegtem
Egy-egy imádságot,
Szegény szívem sokat hitt és
Igen sokra vágyott!*
*Nem hallgatta meg az Isten
Néma könyörgésem,
Reménytelen, buzgó szívvel
Mindhiába kértem.
Estharangszó hangja mellett
Itt a messze rónán —
Már hiába vártak, leslek
Édes, kedves rózsám!*
*Mindhiába sőhajtok és
Epedek utánad,
Mindhiába marja, tépi
Szívemet a bánat . . . .
Meseze vagy már, nagyon messze
S más a te világod,
Mindhiába tépem azt a
Kis fehér virágot.*
*Pedig néma, csöndes este,
Hányszor vagy eszembe!
Hányszor ságom drága neved
Csendes keservembe!
Hányszor mondom reményt vesztve,
Kegyetlen a végzet:
Miért gyötör, mért nem enged
Felejtetem téged?*
*És így csak vesz minden hitem,
Minden reménységem . . . .
Fájdalmamban jaj be sokszor
Kicsordult a könyvem.
Meddig tépi miattatok
Lelkemet a bánat:
Reménytelen szereltem és
Reménytelen vágyak?*
Ruttkay Emma.

Hoff János maláta-készítményei

gyengék és betegeknek.

<p>Hoff János maláta egészségi itala. Általános elgyengülésnél, az alhasi szervek rendellenes működésénél, mell- és gyomor bántalmaknál, nemkülönben a lábadozóknak legjobban bevált és legjobb ízű erősítő szere. Egy palack ára 75 kr. — öt palack bérmentve 3.75 kr.</p> <p>Tíz éve, vagy már régebbi idő óta használom az Ön maláta egészségi sörét és egyéb maláta készítményeit. Ezek az egyedüli szerek, melyek feleségemnek visszaadták az egészséget. Böger, Bécs, Hofmühlgasse.</p>	<p>Hoff János sűrített maláta kivonata. Tüdőbajoknál, gégehurutnál, úgymint idült köhögésnél; főleg a gyermekek légzési szerveinek megbetegedésénél a legjobb sikerrel alkalmazhatók. Ize nagyon kellemes. Egy üveg ára 1 frt. — Öt üveg bérmentve 5 frt.</p> <p>Maláta kivonat készítményei valóban jó és hatásos szerek. Küldjön tehát ismét 5 üveg maláta kivonatot, 1 font maláta csokoládét és 1/2 zacskó maláta kivonat mell czukorkát. Fischer G. őrnagy N. Váradi.</p>	<p>Hoff János maláta egészségi csokoládéja. Gyengeségnél, vérszegénység, idegességnél, álmatlanságnál, étvágytalanságnál kitűnően bevált. Rendkívül jó ízű és tápláló. Gyenge gyermekek igen jó eredménnyel használják. Egy csomag ára 1 frt.</p> <p>Maláta csokoládéja a legkiválóbb a mit ismerem. Ezen kellemes íztől idült gyomor — illetve emésztési zavaroknál, sápkórú és általános gyengeségnél mindenkori jó eredménnyel alkalmazom. Dr. Nicolai orvos, Triebel.</p>	<p>Hoff János maláta-kivonat mell czukorkái. Köhögésnél, rekedtségnél, elnyálkásodásnál, főleg tüdőhurutnál utóérhető hatású. A valódi maláta mellczukorkákat emésztési zavar nélkül tetszés szerinti mennyiségben lehet használni. Egy doboz ára 10 kr., egy zacskó 30 kr.</p> <p>Csodálatos volt maláta kivonat mell czukorkáinak hatása makacs köhögésem ellen. Zedlitz-Neukirch lovag, Waldenburg. Czukorkái feleségem köhögésén és asztmikus bántalmain kitűnően segítettek. Busch plébános, Weischütz.</p>
--	---	--	---

Raktár Léván: Boleman E. örk., Medveczky Sándor gyógyszerártaiban; Czirik János utóda Amstetter Imre, Frommer Samu, Engel József kereskedéseiben.
Magyarországi kizárólagos főraktár: TÖRÖK József gyógyszerárta Budapest, Király u. 12.
Közlemények árjegyzékkel ingyen és bérmentve.

Kérje
The Continental
a Bodega Company.
olághírű spanyol és portugál borait

Sherry
Portbor
Malaga
Madeira
Tarragona stb.

Kaphatók az összes finomabb fűszer és csemege kereskedésekben, valamint poharanként az előkelőbb szállodák, kávéházak és vendéglőkben.

Saját fiók: Budapest
csakis: IV. Kössuth-Lajos és Ujvilág utca sarkán, a Gentry-Casinnal szemben.

Állatbiztosítás!

A „Magyar Kölesönös Állatbiztosító Társaság“ m. sz. Budapesten, elfogad biztosításokat, lovak és szarvasmarhákra nézve, az elhullás és a szövetkezet által balesetek és egyéb okok következtében elrendelt kényszervágás eseteire, ugyisintén. Járvány, verseny és herélési biztosításokat. Biztosításokat felvesz, felvilágosítás és prospectussal szolgál

Weinberger Zsigmond,

a „Magyar Kölesönös Állatbiztosító Társaság“ m. sz. bars megyei főügynöke Léván.

20088./898. szám.

Barsvármegye alispánjától.

Hirdetmény.

Barsvármegye területén lévő összes törv. közutakra 1899-1904 évben eszközözendő kavicszállítás biztosítása iránt 1899 évi január hó 30-ik napján délelőtt 10 órakor Aranyos-Maróth, Barsvármegye alispánjának hivatalos helyiségében zárt ajánlati versenyt tárgyalás fog megtartatni.

A kavicsolendő közutak és az átlagban teljesítendő szállítások a következők:

I. Az aranyos-maróthi utbiztosi kerületben.

az ar-maróth—sztl-benedeki uton	310 két köbméteres halom fedany
az ar-maróth—oszlányi uton	243 „ „ „
zsvta-kenéz—ebedec—fenyő-kosztolányi uton	275 „ „ „
az ar-maróth—kiskoszmályi uton	200 „ „ „
az ar-maróth—oszlányi uton	360 „ „ „

(1899. evre 50 prizma már beszerezve) Összesen: 1394 „ „ „

II. A verébelyi utbiztosi kerületben.

az érsekujvár—ar-maróthi uton	834 „ „ „
Összesen: 834 „ „ „	

III. A nagysallói utbiztosi kerületben.

az esztergom-kálnai uton	665 „ „ „
Összesen: 665 „ „ „	

IV. A lévai utbiztosi kerületben.

a léva—gr.-sztl-györgyi uton	250 „ „ „
a léva—ipolysági uton	41 „ „ „
Összesen: 291 „ „ „	

V. A geletneki utbiztosi kerületben.

a geletnek—szklenő—selmecezi uton	248 „ „ „
a sztl-kereszt—handlovai uton	290 „ „ „
a zsarnóca—selmecezi uton	185 „ „ „
a szent-kereszt—kőrmőz—túróczi uton	374 „ „ „
a szénásfalu—vihnye—selmecezi uton	175 „ „ „
a zsarnóca—oszlányi uton	300 „ „ „
Összesen: 1572 „ „ „	

VI. Az oszlányi utbiztosi kerületben.

az ar-maróth—oszlányi uton	240 „ „ „
a nyitra—privigyei uton	367 „ „ „
Összesen: 607 „ „ „	

Általános feltételek.

1) Az írásbeli ajánlatok a vármegyei kir. államépítészeti hivatalnál beszerezhető ajánlati minta és kavics felosztási kimutatás szerint teendők. Ugy az ajánlat, mint a felosztási kimutatás ivenként 50 kros bélyeggel látandók el. Az ajánlattevő tartozik a felosztási kimutatásban előtűntetett minőségben szállítandó fedany két köbméteres halmonként általa felajánlott egységárat a felosztási kimutatás egységár rovátában számjegyekkel, az észrevétel rovátában pedig betűkkel világosan kiírni: megjegyezve, hogy ajánlat csakis a felosztási kimutatásban megjelölt fedany minőségére tehető és hogy az eddigi vállalati egységárak egyuttal kiküldötti egységárakként tekintendők, melyek az államépítészeti hivatalnál betekinthetők.

2) Ajánlatok az egész szállításra, vagy utbiztosi kerületenként, vagy pedig legalább egyes utvonalakra tehetőek.

3) Ajánlatot nyújthatnak be nem csak egyesek, hanem községek mint erkölcsi testületek is.

4) Az ajánlatokhoz az ajánlat tárgyat képező szállítás vállalati árnak 5%-át tevő bántpénz vagy ennek megfelelő Barsvármegye pénztára által kiállított letéti nyugta csatolandó. Kézpénz helyett a részletes feltételekben megjelölt értékpapírok is elfogadhatók.

5) Az elnem fogadott ajánlatokhoz csatolt bántpénzek az árlej tes eredménye fölötti határozat hozatal után fognak kiadatni.

6) Az írásbeli ajánlatok 5 pecséttel ellátott zárt borítékban a barsvármegyei m. kir. államépítészeti hivatalnál a fent kitűzött nap d. e. 10 óráig nyújthatók be. Később érkezett, vagy szabályellenesen kiállított ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

7) A felosztási kimutatás, a szerződési minta, részletes feltételek ajánlati minta a nevezett kir. építészeti hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők, és ott be is szereshetők és pedig: a felosztási kimutatás részletes feltételek példányonként 10 kr. ajánlati minta 2 kr. egységáráért.

Aranyos-Maróth, 1898. december 23-án

Simonyi, alispán.

JÓ SZERSZÁM FÉL MUNKA!
Gazdasági gépek, géprészletek, tömlők, vízmentes ponyvák, mérlegek és gépszijak, szerszám, vas- és acél főraktár. Portland cement és Hydraulikus mész stb. 12

Kapható KERN TESTVÉREKNÉL Léván.

Bars- és Hontmegye részére
ÉRCZKOPORSÓ FŐRAKTÁR KERN TESTVÉREKNÉ LÉVÁN
Beschorner A. M.
első cs. kir. osztr.-magyar-, német francia-, olasz- és orosz szabadalmazott érczkoporsó gyárából.

Ezen szabadalm. érczkoporsók Európában majd minden egészségügyi hatóságok által nemcsak a hullák szállításához, leginkább égmentességük miatt, mi által az ártalmas légszesz (hullaméreg) kigőzölögést akadályozzák, a legjobban ajánlatnak.

Szép kiállítása, gazdag díszítése, tartóssága, sir- és sirtoltokban használhatósága ezen gyártmányoknak kivívták minden művelt országban a legnagyobb elterjedést, ára 8 frttól 100 frtig.

Fakoporsók gyermekek részére 3 forinttól, felnőtteknek 8 forinttól 15 frtig.

Ugyisintén siremlékek, vaskerítések, kereszték, szemfedelek, párnák, koszorúk, szalagcsokrok stb. nagy választékban jutányos áron.

Kaphatók KERN TESTVÉREKNÉL Léván.

20160./898. szám.

Barsvármegye alispánjától.

Hirdetmény.

A Barsvármegye területén lévő állam utakra 1899.—1904. években eszközözendő s a vármegye közönsége által az államtól vállalatba vett kavics szállításnak alvállalat utjáni biztosítása iránt 1899 évi január hó 26-ik napján d. e. 10 órakor Aranyos-Maróth hivatali helyiségében zárt ajánlati versenyt tárgyalás fog megtartatni.

A kavicsolendő közutak és az átlagban teljesítendő szállítások a következők:

I. A diószeg—nyitra—kálnai

állami közuton . . . . . 413 két köbméteres halom fedanyag.

II. A komárom—kálna—garam-berzenca állami közuton:

1) A nagy-kálnai utmesterségnél 1939

2) A garam-szent-benedeki utmesterségnél 1660

3) A garam-szent-kereszti utmesterségnél 2058

két köbméteres halom fedanyag.

Általános feltételek:

1) Mind ama általános és részletes feltételek melyek a vármegyére az állam kincstárral szemben kötelezők, kötelezők lesznek az alvállalkozókra a vármegyével szemben.

2) Az írásbeli ajánlatok a nálam beszerezhető ajánlati minta és kavics felosztási kimutatás szerint teendők.

3) Az ajánlat, mint a felosztási kimutatás ivenként 50 kros bélyeggel látandók el. Az ajánlat tevő tartozik a felosztási kimutatásban előtűntetett minőségben szállítandó fedany két köbméteres halmonként általa felajánlott egység árát, a felosztási kimutatás egység ár rovátában számjegyekkel, az észrevétel rovátában pedig betűkkel világosan kiírni. Ajánlat csakis a felosztási kimutatásban megjelölt fedany minőségére tehető.

4) Ajánlatok az egész szállításra, vagy a II. alatti állami utnál utmesterei kerületenként tehetőek. A vármegye fenntartja magának azonban azon jogot, hogy a beadott ajánlatok bármelyikét fogja elfogadni.

5) Ajánlatot nyújthatnak be nemcsak egyesek, hanem községek mint erkölcsi testületek is.

6) Az ajánlatokhoz az ajánlat tárgyat képező szállítási vállalati árnak 5%-át tevő bántpénz, vagy ennek megfelelő Barsvármegye pénztára által kiállított letéti nyugta csatolandó. Késs pénz helyett a részletes feltételekben megjelölt értékpapírok is elfogadhatók.

7) Az írásbeli ajánlatok 5 pecséttel ellátott zárt borítékban nálam a fent kitűzött nap d. e. 10 óráig nyújthatók be. Később érkezett, vagy szabályellenesen kiállított ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

8) A felosztási kimutatás, a szerződési minta, részletes feltételek, ajánlati minta iktatói hivatalomban a hivatalos órák alatt megtekinthetők, és ott be is szereshetők.

Aranyos-Maróth, 1898. december 31-én.

Simonyi, alispán.

Elsőrendű köszén, pirszén és tüzi-fára megrendeléseket elfogad és házhoz szállít
Braun József és fia.